

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte fredag den 19. februar 1965 kl. 12.30.

Møtet ble ledet av formannen, F i n n M o e .

Til stede var: Kjøs, Langhelle, Langlo, John Lyng, Finn Moe, Jakob Pettersen, Røiseland, Rakel Seweriin, Ingvaldsen, Hambro, Borgen, Dahl, Hegna, Johs. Olsen, Treholt og Klippenvåg.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Gerhardsen og handelsministeren, statsråd Trygve Lie.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Ambassadør Jahn Halvorsen og ekspedisjonssjef Rogstad fra Utenriksdepartementet, og ekspedisjonssjef Stokke fra Handelsdepartementet.

Formannen: Møtet er sammenkalt for at handelsministeren skal kunne gi en redegjørelse for hvordan situasjonen ligger an foran det møte i EFTA's ministerkomite som skal finne sted mandag. Situasjonen ble også diskutert ganske inngående på møtet i Nordisk Råd i Reykjavik.

Dessuten har statsministeren bedt om å få redegjøre for sin reise til Sovjet-Samveldet. Der foreligger det nå et program.

Statsråd Trygve Lie: Det er vel best å begynne med i korthet å fortelle om denne saks behandling på Nordisk Råds møte i Reykjavik.

Den noe innviklede situasjon ble behandlet av Det økonomiske utvalg, hvis formann var hr. Røiseland. Det endte med at et utkast til rekommandasjon ble vedtatt av Nordisk Råd mot fire kommunister, som ikke avga stemme. Den norske delegasjon sto heldigvis sammen under behandlingen av denne sak i Nordisk Råd, og det er jeg de ansvarlige politiske ledere meget takknemlig for. Jeg syntes vi kunne forlate Reykjavik fornøyd med de norske parlamentarikeres innsats. Innenfor den norske delegasjon var det altså ikke noen uenighet. Den indre danske strid ble tilsynelatende brakt til opphør, idet det danske høyre ved Poul Møller og det danske venstre ved Erik Eriksen stemte sammen. Det er første gang på lang tid danskene har stått samlet når det gjelder EFTA-affærer. Personlig var jeg for så vidt tilfreds.

Den rekommandasjon som ble vedtatt i Reykjavik, er nå mangfoldiggjort og omdelt til komiteens medlemmer. Etter krav både fra Møller og meg selv og flere andre, er det i en kort innledning tatt inn det som de nordiske handelsministre ble enige om i Stockholm. Konklusjonen går ut på at regjeringene i de nordiske land som er medlemmer av EFTA, i første EFTA-ministermøte i fellesskap skal arbeide for å sikre en vesentlig reduksjon av den britiske importavgift.

Under møtet ble vi gjort kjent med alle mulige rykter. Personlig forsøkte jeg pr. telefon, i den utstrekning det var mulig, å holde meg à jour med det som forelå i London og Oslo. Vi fikk oppgitt tallene vedrørende den engelske import i januar, og de var etter min mening ikke oppmuntrende. Eksporttallene var gått noe ned, og det syntes jeg var særlig bekymringsfullt. Nest siste dag fikk vi også melding om et

hemmelig dokument utarbeidet av en såkalt "ekspertgruppe nr. tre" i OECD, som også amerikanerne er medlem av, og som i grunnen stort sett er representativ for bankenes oppfatning. Det gikk ut på at når det gjaldt britisk økonomi, anså man den som litt "tvilsom" – for å bruke det uttrykket – og man mente at englenderne ikke kunne komme noen vei med mindre de selv spente livremmen inn. Situasjonen var i det hele tatt ikke forhåpningsfull, og i begynnelsen regnet vi med – i all fall gjorde jeg det – at det ikke ville bli noen forandring og at vi derfor burde gå inn for å få møtet den 22. og 23. februar utsatt. Vi var også enige om å gå inn for det hvis det ikke skulle komme til å foreligge noe nytt.

Før jeg går videre, vil jeg gjerne at ambassadør Jahn Halvorsen skal lese opp for komiteens medlemmer to meldinger som er kommet til Oslo, men som vi ikke hadde kjennskap til, mens vi var i Reykjavik.

Ambassadør Jahn Halvorsen: Vi fikk i forgårs en henvendelse fra den britiske ambassadør her om en meddelelse som var blitt gitt av det britiske Foreign Office til den østerrikske chargé d'affaires i London. Når meddelelsen ble gitt til ham, var det fordi den østerrikske handelsminister, dr. Bock, sitter som formann i EFTA's ministerråd. Denne meddelelsen har følgende ordlyd:

"a) Ministrene har nå vurdert politikken vedrørende importavgiften forut for EFTA-møtet. Vi ville nå være takknemlig om han ville meddele dr. Bock at vi tror det vil være mulig å ha et nyttig og konstruktivt møte. Vi ønsker derfor at datoene 22. – 23. februar blir holdt fast ved.

b) Andre delegasjoner understreket på det forrige statsrådsmøte hvor viktig det var at et vedtak om avgiften skulle komme som et resultat (come out of) EFTA-møtet. Vi er helt enige. Dette er grunnen til at vi ikke har til hensikt å si noe før mandag morgen 22. februar, og vi beklager at vi ikke kan gi opplysninger på forhånd om den britiske holdning.

c) De britiske ministre ønsker å drøfte importavgiften underhånden med sine kolleger før de kommer med en formell erklæring i Ministerrådet om ettermiddagen. Vi foreslår derfor at et underhåndsmøte mellom ministrene, muligens ledsaget av en embetsmann hver, blir arrangert klokken 12 mandag 22. februar. Åpningen av det offisielle ministerrådsmøte kunne bli utsatt til ettermiddagen. Alternativt kan et møte bli holdt om morgenen fram til klokken 12 for å behandle mer formelle punkter på dagsordenen. Anmoder om at dr. Bock lar oss få vite hvordan han foretrekker å arrangere dette.

d) De britiske statsråder håper å få en anledning til å møte sine kolleger på søndag aften og innbyr dem til en liten mottakelse på hotell Beau Rivage fra klokken 1800 – 2000 søndag 21. februar.

e) Vi er meget lei for at dr. Bock som formann er blitt satt i en så vanskelig situasjon. Det var kjedelig at vi på grunn av nødvendigheten av å vente på handelsbalansetallene ikke kunne fatte et vedtak tidligere. Vi håper imidlertid at sluttresultatet vil bli et nyttig møte.

2. De bes nå underrette Generalsekretæren og Deres EFTA-kolleger om punktene a) til d) i det foranstående. Delegasjonssjefene ønsker muligens også å underrette sine regjeringer om det foranstående.
3. For Deres egen opplysning nevnes at en formell erklæring vil bli avgitt etter spørretimen i Underhuset mandag 22. februar."

Statsråd Trygve Lie: Og så Sommerfelts budskap i går.

Ambassadør Jahn Halvorsen: Så kom det en melding fra delegasjonen i Genève, på bakgrunn av det som hadde skjedd der. Meldingen lyder slik:

"Generalsekretæren meddelte på delegasjonsmøte uten britene sent i ettermiddag at han fra Foreign Office har fått forsikringer om at den britiske regjering har truffet beslutning vedrørende sur-charge etter meget omhyggelige overveielser og i lys av EFTA-landenes råd, og at det vedtak som ble truffet, vil gi grunnlag for nyttig og konstruktiv ministermøte. Av hensyn i første rekke til Parlamentet kan intet mer sies på forhånd. Den britiske regjering legger vekt på å gi kunngjøringen i EFTA-forumet samtidig med meddelelsen til Underhuset 22. ds. På denne bakgrunn mente generalsekretæren ministermøtet ikke burde utsettes. Det var alle enige i. Det var også enighet om at det nå ikke tjener noen hensikt at Bock sender brevet til den britiske regjering."

Statsråd Trygve Lie: Denne første meldingen som ambassadør Jahn Halvorsen nå refererte, kom fram til Reykjavik i en svært uforståelig form. Den førte til at Gunnar Lange og hans folk satt og arbeidet i mange timer og hadde telefonsamtaler blant annet med Per Hækkerup, som lå syk i influensa, atskillige ganger med Stockholm og med Wien, Genève – ja, jeg vet ikke om det var noen hovedstad i EFTA-landene som ikke hans folk var i kontakt med.

Det endte med at Lange på grunnlag av vedtaket i Nordisk Råd sendte en henvendelse til engelskmennene om at man hvis det ikke var tanken å komme med forslag om en 5 pst. reduksjon, burde utsette møtet. Tage Erlander ville ha et slikt møte en gang i april. – Dette er ikke en henvendelse fra formannen i EFTA-rådet, Bock, men fra Lange.

Sett på bakgrunn av rekommandasjonene kunne jeg ikke gjøre noen særlige innvendinger, for det stemte jo med det man var kommet fram til under møtet i Nordisk Råd, men jeg tok den reservasjon at jeg ikke ville ta noe standpunkt til forslaget før jeg var kommet tilbake til Norge og hadde fått konferert med Regjeringen og med statsministeren. Det var i Langes telegram gitt uttrykk for at det var fare for at hvis man fikk et møte med nye diskusjoner, kunne man komme i den situasjon at det ble ny pågang på pundet, og at pundet kunne komme i fare.

Men på tross av denne henvendelsen har altså engelskmennene fastholdt sitt ønske om et møte nå. Hvis intet uforutsett inntreffer, reiser jeg fra Oslo i morgen kl. 12.45 til Genève for å møte ministrene, og jeg skal rapportere hjem så fort det foreligger noe nytt.

Når denne meddelelsen skal gis samtidig i Underhuset og i EFTA's ministerråd, har vi fortolket det slik – men det er bare gjetting, for det foreligger ingen sikre opplysninger – at den engelske regjering sannsynligvis, etter de opplysninger jeg har fått fra Arne Skaug, allerede mandag har tatt sitt standpunkt og ikke, slik som vi mente, tirsdag. Hva meddelelsen vil gå ut på, vet vi ikke. Det har ikke vært mulig å røke dem ut – ingenting har lekket ut. Arne Skaug har vært i kontakt med sin gode venn i London, Eric Roll, som så vidt jeg vet har en stor stilling i økonomidepartementet, men han har ikke kunnet gi noen ytterligere opplysninger.

Jeg ber komiteens medlemmer å holde for øye at 15 pst.-avgiften ble innført etter beslutning i Underhuset, og en kan således ikke gå utenom Underhuset. Nå skal man formodentlig fremlegge det samme for Underhuset som vi blir meddelt som et fait accompli. Personlig regner jeg med – men det er gjetting – at de kommer med forslag om enten 2 ½ pst. eller 3 pst. reduksjon. Det er mulig at de vil foreslå en 5 pst. reduksjon, og som et alternativ at de tar den i to avsnitt, men at vi får datoene fiksert.

Jeg er altså – og det er hele Regjeringen – fullstendig like uvitende som komiteens medlemmer om hvilket alternativ som vil komme til å foreligge, men jeg syntes, på samme måte som statsministeren, at jeg ikke kunne reise til dette møtet uten å gjøre komiteens medlemmer kjent med forholdet, skjønt jeg er klar over at det kan bli forandringer. Jeg skal gjøre det som står i min makt for at det ikke skal gå slik som sist. Men hvis de under forhandlingene bare fremkommer med forslag om en reduksjon på 2 ½ pst. eller 3 pst., tør jeg ikke uten videre ta ansvaret for å avslå det. Foreslår de 5 pst., eventuelt i to avsnitt, vil det ikke oppstå vanskeligheter. Jeg tør ikke uten videre ta ansvaret for å avslå 2 ½ pst. Det dreier seg her om millioner av kroner for landet og for eksportindustrien, og jeg kan ikke ta ansvaret for det. Jeg skal sammen med Rogstad og Stokke forsøke å formulere det norske statement så forsiktig som mulig, slik at vi ikke godtar at det er blitt balanse i stillingen før hele avgiften er avviklet. Men jeg syntes ikke jeg kunne reise til dette møtet uten å ha fått vite hva utenrikskomiteens medlemmer mener, om den er enig eller ikke enig i at vi skal si blankt nei til og forkaste et hvilket som helst tilbud om en reduksjon på 2 ½ pst. eller 3 pst. og bare godta 5 pst., som vi vel alle er enige om er en vesentlig reduksjon og kanskje det minste vi bør forlange.

Jeg tror dette skulle klare seg foreløpig.

Formannen: Jeg takker for redegjørelsen. Er det noen som forlanger ordet?

Ingvaldsen: Så vidt jeg forstår, har denne 15 pst.-avgiften egentlig ikke virket etter hensikten. Er det noen grunn til å feste seg ved noe prosenttall for reduksjonen, for er det ikke tenkelig at englenderne vil oppheve hele 15 pst.-avgiften og gå over til andre forholdsregler? I så fall synes jeg det kan være farlig å si at man er fornøyd med 2 ½ eller 5 pst. Men skjer det ikke noe annet, er det vel ikke så farlig.

John Lyng: Handelsministeren formulerte spørsmålet slik: Hvordan mente vi at han burde reagere hvis det rent konkret skulle bli lagt fram et tilbud om en reduksjon på 2 ½ pst? – Da er det vel ingenting annet å gjøre enn å ta det til etterretning. I siste instans dreier det seg ikke her om et spørsmål som skal gjøres til gjenstand for en avtale. Det dreier seg om en britisk tollsats, noe som britene formelt selv har hånd om, så jeg skulle tro at handelsministerens reaksjon i et slikt tilfelle bare måtte være meget kjølig å ta det til etterretning i ordelag som ikke på noen måte binder oss til å ha godkjent restsatsene.

Røiseland: Ja, formelt er det så at det er det britiske Underhus som vedtar dette, men det er då ei sak som også formelt – og spesielt faktisk – vedkjem heile EFTA, og det er klart at det som er gjort, er i strid med heile EFTA-avtalen. Difor er dette på ingen måte formelt bare ei engelsk sak. Det synest eg nok vi må halde fast ved. Vi får sikkert ikkje noko framlegg der borte som er til å juble over, det trur eg vi kan vere nokså sikre på. Noko slag uttrykk for jubel eller tilfredsheit trur eg ikkje det er grunn til å kome med.

På den andre sida synest eg nok vi skal vere svært forsiktige med å vere med på å la det breste i Genève. Eg synest vi skal passe oss for å auke tillitskrisa i EFTA.

Hr. Ingvaldsen sa at det kan vel vere tale om at England vil oppheve heile denne avgifta, eller i all fall det meste av den, og kome med andre tiltak. Det må jo drøftast. Skal dei oppheve avgifta og kome med restriksjonar på importen, kan vi risikere at det bare blir verre. Dei kan rett nok gjere det etter EFTA-avtalen, etter konsultasjon med dei andre land kan dei gjere det for 18 månader. Men at det blir noko lettare for oss – ja, ja, det skal eg ikkje ha sagt noko om, men det set eg i all fall eit spørsmålsteikn ved. Det må vi i all fall få undersøkt.

Min konklusjon er nesten den same som handelsministerens, at det blir vel ikkje grunn til å gje uttrykk for noka tilfredsheit, det kan det ikkje bli før vi får avvikla det meste av avgifta. Men forverring av situasjonen må vi prøve å unngå. Dersom det ikkje kjem noko tilbod om lemping i avgifta, er det klart at det blir ein forferdeleg situasjon. Men det er vel nesten utenkjeleg at det vil skje, sidan engelskmennene vil ha dette møtet, og sidan dei vil leggje saka fram i Underhuset. Dei går vel ikkje til Underhuset og seier at vi fastheld det vi har gjort. Det er bare å setja saka for mykje på spissen.

Formannen: Jeg har tegnet meg selv. Jeg ville bare si at man begår vel en feil hvis man kaller dette et tilbud, for dette vil jo være et ensidig britisk tiltak om de nedsetter importavgiften så og så mange prosent, hvor mange prosent det nå blir. Og jeg kan ikke tenke meg at de vil si at hvis man ikke er fornøyd, lar vi avgiften bli stående på 15 pst.

Det som blir spørsmålet, er hvordan man skal reagere på den nedsettelsen som kommer. Der er jeg enig med handelsministeren, jeg tror man skal holde fast ved det som er sagt, bl.a. i dette vedtaket i Reykjavik, at man skal arbeide for "å sikre en hurtig og fullstendig avvikling av den britiske importavgift", men samtidig

være så pass forsiktig at det ikke skapes noen atmosfære som ytterligere skjerper krisen i EFTA. Det er min oppfatning.

Ingvaldsen: Så vidt jeg vet, er det sånn at etter EFTA-avtalen skal intet land foreta seg noe tiltak for å beskytte sin handelsbalanse uten å ha rådspurt partnerne på forhånd. Det er vel grunnsetningen. I dette tilfelle har England tidligere innført 15 pst. avgift pluss andre ting uten i det hele tatt å rådspørre. Denne gangen forstår jeg etter handelsministerens opplegg at man går et lite skritt på veien, idet England allerede har besluttet seg til hva det vil gjøre, men er så hensynsfulle at de offentliggjør det for EFTA-partnerne samtidig som de offentliggjør det for øvrig, også for Underhuset. Noen rådspørring eller noen forandring i egentlig forstand kan det vel ikke sies å være.

I alle tilfelle forekommer det meg at heller ikke denne fremgangsmåten fra Englands side oppfyller forutsetningene om rådslagning og konferanse med EFTA-partnerne. Da må det vel også være slik at man ikke kan vise noen større begeistring over den fremgangsmåte de har valgt i dette tilfelle, for det virkelige forhold skulle jo ha vært at englanderne diskuterte fremgangsmåten så man fikk uttale seg om virkningene på forhånd.

Når det gjelder hva de nå vil gjøre, har jeg ikke noen idé om det, men jeg synes at hele diskusjonen er kommet bort i litt av en blindgate når man diskuterer 2 ½ eller 3 pst. nedsettelse. Det er jo ikke det det dreier seg om i virkeligheten, og ikke tror jeg det spiller noen særlig praktisk rolle heller om man setter ned 2 ½ eller 3 pst.

Jeg synes man skulle holde det prinsipielle syn som er grunnlaget for EFTA-samarbeidet, for øye hele tiden, ellers vil alle EFTA-bestemmelsene bli mer eller mindre uthulet.

Hegna: Jeg er enig med hr. Ingvaldsen i at det vel neppe kan komme noe særlig ut av å stille disse pro-sentsatsene i forgrunnen i diskusjonen. Selvfølgelig er det av uhyre interesse i sammenhengen hvordan det nå kommer til å slå ut, men jeg tror ikke egentlig det er det som er det vesentlige.

Jeg må også være enig med hr. Røiseland. Jeg tror ikke at vi i forbindelse med det som nå forestår, får noen særlig anledning til å bryte ut i jubel. Men så vidt jeg forsto hr. Røiseland, var det visse ting som han så på med en viss optimisme. Det er i det hele tatt det som jeg vil få lov å understreke, at man vel har å gjøre med en mellomting, som etter min mening ikke er å forakte. Forholdet er jo, hvis man ser på det som tidligere er skjedd, at det forrige ministerrådsmøte i EFTA var preget av en ganske sterk krisestemning, og så tok man da et siktepunkt til det neste ministerrådsmøte. Og det som der ble stilt som avgjørende for hvordan situasjonen videre kunne bli, var om England på det tidspunkt kunne gi noen slags forsikring med hensyn til den videre håndtering av denne avgiften.

På det forrige ministerrådsmøte fikk man jo den erklæring – og det var det som reddet det – at dette var en midlertidig avgift, og at spørsmålet om avvikling av den var et spørsmål om måneder. Men det var også, hvis jeg ikke husker feil,

klarlagt at på det neste ministerrådsmøte måtte England komme med noen ting, og det som har vært bakgrunnen for spørsmålet om dette møtet skulle holdes eller ikke, var om man trodde at England på det nåværende tidspunkt kunne komme med noen ting.

Jeg har ikke sett det telegrammet som ambassadør Halvorsen refererte her, og har ikke annet kjennskap til det enn gjennom opplesning her. Men jeg fikk det bestemte inntrykk at det som er skjedd i mellomtiden, er at det er lagt til rette et grunnlag slik at ministerrådsmøtet på mandag og eventuelt tirsdag kan få en konstruktiv karakter. Og hva som der gjøres fra engelsk side for å bidra til det, er det altså uvitenhet om hos alle. Men man skulle jo tro at når det hadde en så bestemt interesse – synes jeg – av å føre inn en konstruktiv karakter av møtet, så må det være fordi det er en innrømmelse eller i all fall et standpunkt fra Englands side som da befester utviklingen i retning av det som man ser hen til, nemlig avvikling av denne avgiften.

Vi kan selvfølgelig aldri bryte ut i noen jubel så lenge avgiften består. Men om man nå kommer i et sånt møte hvor EFTA-partnerne finner at det som England nå foretar der, er i den riktige retningen og peker i retning av at man kan overvinne denne krisen, ja, så synes jeg nok at man har grunn til å føle tilfredshet, selv om man altså ikke vil si det, men vil si at man vil ha mye mer. Det er jeg helt enig i, men føle tilfredshet synes jeg man kan. Jeg synes jo det er det som avgjør hvordan EFTA-samarbeidet videre skal gå, at England slår inn på en vei som fører til at denne ulykkelige situasjon kan tenkes avviklet.

John Lyng: Jeg fikk inntrykk av at hr. Røiseland kanskje misforsto meg litt det jeg sa i min første replikk. Da jeg svært gjerne vil at mitt syn her skal komme til uttrykk så klart som mulig så det ikke blir noen misforståelse, vil jeg få lov å gjenta tankegangen.

Handelsministeren har jo bedt om en reaksjon fra vår side om hvordan han bør forholde seg hvis det kommer en nedsettelse på 2 ½ eller 3 pst., eller noe slikt, og jeg mener han har krav på å få et klart svar fra oss på det spørsmål.

Problematikken er jo i den foreliggende situasjon den at den ulovlige 15 pst.-avgiften har man protestert formelt mot. Det er altså slått fast at man ser det slik at den er i strid med EFTA-avtalen. Jeg er helt enig med hr. Røiseland i at selvfølgelig er dette et spørsmål som for så vidt formelt ligger under EFTA. Neste akt blir da at britene kommer tilbake til denne konferansen og sier at denne avgiften på 15 pst. kommer vi nå til å skjære ned med 2 ½ pst. Så er spørsmålet: Hvordan vil da våre folk reagere? Etter min mening er det da bare én ting å gjøre. Det er å si at dette tar vi til etterretning, men gjøre det i former – det behøver ikke være krasse former som klart viser at man fremdeles er av den oppfatning at den gjenstående sats også er i strid med EFTA-avtalen. Men jeg er enig i at det bør gjøres i former som ikke viser noen unødig aggressivitet. Jeg forsto handelsministeren slik at det var det han gjerne ville høre en reaksjon på. Jeg mener det bør gjøres i korrekte og forsiktige former, men likevel slik at ingen et øyeblikk er i tvil om at vi anser den resterende del som også stridende mot EFTA-avtalen.

Statsråd Trygve Lie: Jeg er takknemlig for de råd som er kommet, og de oppfatninger som det er gitt uttrykk for. Jeg kan både tie og tale, og jeg er klar over at i Genève er det kanskje det viktigste å tie. Kunne jeg bare få Gunnar Lange og Per Hækkerup til å forstå det, ville meget være vunnet.

Om nå engelskmennene for å gjøre lovlig dette som de hittil har gjort ulovlig, kommer med kvantitativ regulering i henhold til artikkel 19 og sier at det tilbudet fikk vi den berømte natten, så er det noe som alle jeg har snakket med fra norsk side, er imot. Alt er i blinde, og vi vet dessverre ikke hva engelskmennene vil gjøre. Men det laveste tilbud, hvis de skal redusere importavgiften, må være en reduksjon med 2 ½ pst. Det i så fall gledeligste for oss ville være om de ga en bestemt datum og tok 2 ½ pst. og 2 ½ pst. – i to etapper. Da ville det ikke bli noen diskusjon i det hele tatt.

Jeg er enig med hr. Røiseland i at det gjelder å bevare EFTA. Men jeg ville være uærlig mot meg selv hvis jeg ikke lot denne komite vite at det innen EFTA-landene gjør seg gjeldende mange betraktninger imot. I Østerrike har en utmelding vært på trappene, for at de kan bli med i EEC. Danmark er delt, nå svinger det igjen, men det skulle ikke forundre meg om selv fagorganisasjonen slutter seg til Høires og Venstres syn. Høire i Danmark er meget forsiktig, men Venstre har gitt uttrykk for at de vil inn i EEC. Sveits er jeg ikke sikker på. Det kan ikke gå inn i EEC, verken assosiert eller på annen måte, men jeg er redd for at Sveits like gjerne vil ha bilaterale avtaler som å være med i EFTA.

Det er så mye som står på spill, og det gjelder å bevare EFTA. Hvis tilbudet blir en reduksjon på 2 ½ pst., må vi, som hr. John Lyng har sagt, ta det til etterretning på en eller annen måte. Våre eksportører vil sannsynligvis være tilfreds med det.

Et annet alternativ som har vært nevnt for meg av meget kloke folk, er en nedsettelse av den britiske diskonto. Mange sakkyndige tror det har hemmet den britiske industri, og at det er en dualisme i dette at samtidig som de får eksportpremie, så gjøres det dyrere for dem å låne i bank.

Jeg er enig med hr. Ingvaldsen. Jeg tror ikke at importavgiften har hjulpet Englands økonomi noe, men de har jo sitt politiske ansikt som de skal forsvare og dekke de også. Jeg tror ikke vi kan vente oss noen snar opphevelse av 15 pst.-avgiften.

Jeg vil da konstatere at her gjelder det å være forsiktig, og det gjelder å ta til etterretning på en eller annen måte et tilbud om 2 ½ pst. reduksjon, uten at vi oppgir vårt krav om at hel balanse med England vil det ikke bli før importavgiften samlet blir null og niks.

Spørsmålet om eksportpremie til engelsk industri tør jeg ikke reise i denne forbindelse, men det er kanskje det mest vanskelige. Der er alle land mot England. Hvis man der får eksportpremie, kommer det også til å virke veldig på det norske marked, men dette spørsmål skal vi senere komme tilbake til i utenrikskomiteen med.

Røiseland: Spørsmålet om eksportpremie som handelsministeren no var inne på, blir det arbeidt med det prinsipielt no i EFTA?

Statsråd Trygve Lie: Ja, det arbeides med det i EFTA.

Formannen: Vi tar da handelsministerens redegjørelse til etterretning, og så får debatten tale for seg selv.

Jeg gir da ordet til statsminister Gerhardsen.

Statsminister Gerhardsen: Det er den samme sak som jeg hadde anledning til å orientere utenrikskomiteen om i forrige møte. Jeg fikk tirsdag den 16. februar – altså tirsdag denne uke – besøk av Sovjet-Samveldets ambassadør, som da hadde fått i oppdrag av sin regjering å antyde som tidspunkt for mitt besøk der borte tiden fra 31. mai i år. Jeg sa at jeg gjerne ville få lov å overveie dette og komme tilbake til spørsmålet. Jeg vil da gjerne på denne måte få lov å legge spørsmålet fram for utenrikskomiteen, og for øvrig gjerne høre hvordan den vurderer dette spørsmål.

Ingvaldsen: Jeg har ikke hørt noe om dette før. Det har ikke vært oppe i den utvidede utenrikskomite.

Statsminister Gerhardsen: Det var oppe på forrige møte.

Ingvaldsen: Jeg vet ikke hvordan den russiske regjering har lagt opp dette med besøk og gjenbesøk. Jeg hadde lyst til å vite: Hvordan kommer Norge inn i rekken her? Åpner dette besøket en linje, eller kommer det som et naturlig ledd i besøk fra flere land?

Statsminister Gerhardsen: Jeg har dessverre ikke noen nøyaktig oversikt over hvordan det er med disse mange antydningene som har vært om offisielle besøk i Sovjet-Samveldet. Jeg vet bare at den svenske statsminister skal reise dit bort i begynnelsen av juni, det var nevnt for meg 8. juni. Jeg vet også at den danske statsminister har ment å reise dit bort, men der vet jeg ikke bestemt tidspunktet. Opprinnelig var det meningen det skulle være noe tidligere. Hvordan det er med den britiske statsministers besøk, og det har også vært antydning av besøk av De forente staters president, er nokså på det uvisse, men det kan komme forholdsvis raskt, hvis det blir noe av.

Ingvaldsen: Har det vært noen underhåndsdrøftelser f.eks. mellom de skandinaviske land i denne saken?

Statsminister Gerhardsen: Vi har hittil ikke hatt noen underhåndsdrøftelser om det, men bare holdt hverandre gjensidig underrettet fra det tidspunkt det har vært tatt noen bestemmelse om det. Jeg har altså fått vite det om den svenske

statsminister, men jeg vet ikke om det er fastlagt noe tidspunkt for den danske statsminister.

John Lyng: Uten at jeg skal gå noe inn på det som er skjedd før i denne sak, vil jeg si at som situasjonen nå er, skulle det vel ikke i og for seg være noen grunn til å ha noen betenkeligheter ved dette tidspunktet. Det er i all fall en fordel at besøket blir tatt før valget. 31. mai kan ellers være like bra som noen annen dato.

Formannen: Hvor lenge skal besøket vare?

Statsminister Gerhardsen: En ukes tid.

Formannen: Er det andre som forlanger ordet? Hvis ikke tar vi også denne meddelelse til etterretning.

Møtet hevet kl. 13.15.